

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sectio I. Quibus verbis fiat consecratio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

DISPUTATIO SEPTUAGESIMA OCTAVA.

De formâ Consecrationis.

ABSOLVTIS iis qua ad materiam tum proximam huius Sacramenti, corpus nimirum & sanguinem Christi, tum remotam, panem scilicet & vinum, ac demum ad materiam ejus secundariam, species nimirum seu accidentia pertinent, sub quibus ex vi verborum constituitur Christus, restat modo, ut de verbis ipsis, qua Sacramenti huius forma sunt, dicamus; varia enim, eaq; non contemnenda circa illam etiam, ut videbimus, proponi difficultates possunt, quas in hunc, ut in proprium eas examinandi locum, distuli. Plurima tamen, qua ad verba spectant, latè supra discussa sunt in tractatu de Sacramentis in genere, dum de Sacramentorum omnium formis disputatum est.

SECTIO PRIMA.

Quibus verbis fiat Consecratio.

I.
Indubitatum modum apud omnes est, verba aliqua ad huius Sacramenti consecrationem esse necessaria.

VERBA aliqua ad huius Sacramenti consecrationem, ex Christi institutione esse necessaria, certissimum est; hoc enim & sacrarum Literarum testimonio constat & Conciliorum definitionibus, perpetuèque jam inde ab Apostolorum temporibus traditione Ecclesie. De hoc ergo nulla est inter Auctores controversia, sed omnes in eo tanquam in re planè indubitata conveniunt. Per qua ergo verba, & quo modo hoc Sacramentum conficiatur, inquirendum.

II.
Tres sententias refert Doctor Angelicus.

Sanctus Thomas quaest. 78. articulo primo, ad primum refert tres sententias circa modum quo Christus se sub speciebus panis & vini, destructa eorum substantia, in nocte Cenae constituit. Prima docet Christum absque omni verborum formâ sola voluntate hoc praestitisse per potestatem excellentiae, quam in res omnes habet; ita Innocentius III. libro quarto de hoc mysterio, & hanc sententiam probabilem censet Gabriel, Armachanus & alii. Secunda asserit Christum per aliqua verba se praesentem in hostia statuisse, non tamen per illa *Hoc est corpus meum*, sed per alia nobis ignota. Tertia dicebat factam quidem consecrationem, & Christum in hostia constitutum per verba quibus jam consecrat Sacerdos, ea tamen bis fuisse à Christo prolata, primò se-

cretò, & tunc ait Christum per ea consecrasse, secundò manifestè ad Apostolos instruendos, quo ipsi modo Sacramentum hoc conficerent.

Dicendum tamen cum Sancto Thoma articulo citato, Magistro, & Theologis communiter, Christum illis verbis *Hoc est corpus meum* semel tantum prolatis consecrasse: quod ita certum putat Suarez disp. 58. sect. primâ, ut contrarium sine temeritate defendi non possit. Probatur primò, quia Sacerdos in altari consecrans factum Christi repraesentat & imitatur, & tamen in canone Missae iis verbis utitur eodem planè tenore, quo à Christo erant prolata. Deinde capite *Cum Martha de celebratione Missarum*, dicitur Christus formam huius Sacramenti expressisse, cum panem & vinum in suum corpus & sanguinem transubstantiavit: quod idem docet Concilium Tridentinum sessione decima-tertia, capite primò, omnesque Sancti Patres hoc ipsum disertis verbis affirmant. Unde verba Innocentii loco citato, ait Sanctus Thomas sunt opinativè magis dicta, quam determinativè.

Nec obstat quòd Christus ab Evangelistis prius dicatur benedixisse panem, quam cum consecraverit, imò & quòd juxta Sanctum Marcum, Apostoli prius dicantur bibisse, quam Christus protulerit illa verba, *Hic est sanguis meus*. Ad primum enim dico, licet consecratio sit benedictio, non tamen omnis benedictio est consecratio. Deinde secundò ad utrumque responderi potest cum Sancto Thoma ad primum, & Sancto Augustino libro secundo de consensu Evangelistarum, capite

III.
Vera est Divi Thoma sententia, Christum per haec verba, semel tantum prolatis consecrasse.

IV.
Nil contra hoc facti, quòd prius Christus dicitur benedixisse panem, quam cum consecraverit.

capite trigesimo, & trigesimo primo, non semper eadem serie res narrari ab Evangelistis, quæ gesta sunt, sed quædam subinde per anticipationem in narratione præponi, quæ gesta sunt posterius.

V. *Benedictio-
ne aliquam
à consecra-
tione fuisse
distinctam,
videtur ma-
nifestum.* Difficultas ergo est, utrum ista tria in facto Christi fuerint distincta, benedictio, gratiarum actio, & consecratio. Inprimis benedictionem aliquam à consecratione fuisse distinctam, videtur clarum ex Concilio Tridentino sessione 17. capite primo, ubi dicit Redemptorem nostrum hoc Sacramentum in cenâ instituisse, *Cum panis viniq; benedictionem se suum corpus illis præbere, ac suum sanguinem disertes ac perspicuis verbis testatus est.* Deinde Sacerdotes omnes, ante consecrationem, benedictionem aliquam præmittunt, qui tamen in hoc, factum Christi imitari iudicio Ecclesiæ censentur. Tandem sicut Christus in multis aliis rebus benedictionem aliquam, seu orationem præmississe legitur, ut cum panes in deserto multiplicaturus esset, Lazarum resuscitaturus, & cetera, ita in hoc summo mysterio fecisse verisimile est, ut animos Discipulorum ad illud præpararet.

VI. *Hæc benedi-
ctio peculiari
fuit, non
communis
sicut super
alios cibos.* Hæc autem benedictio, non fuit communis illa, quæ initio Cenæ ad cibos communes adhiberi solet, sed peculiaris aliqua in peculiaribus quibusdam verbis instituta, cum specialibus etiam Cæremoniis, nempe prius panem, deinde calicem in manus accepit Christus, oculos in cælum sustulit, & verbis quibusdam benedixit gratias agens Deo Patri, idque non initio, sed in medio cenæ. Unde benedictio hæc & gratiarum actio, quamvis utraque à consecratione distincta fuerit, non tamen à se invicem, sed eadem verba, prout dirigebantur ad Deum, erant gratiarum actio, prout verò aliquid petebant circa panis immutationem, benedictio; neque enim per gratiarum actionem necessarium est intelligere nudam laudem, sed simul orationem aliquam ad rei alicujus impetrationem directam. Tandem finita hac benedictione, & gratiarum actione, panem & vinum prolatis verbis illis supra positus consecravit.

VII. *Quibus ver-
bis perficia-
tur conse-
cratio.* Quærimus ergo in præsentibus quibus verbis modo perficiatur consecratio? Falsum inprimis est quod vult Faber, nempe verba illa, *Qui pridie quam pateretur, &c.* esse necessaria ad consecrationem; hoc inquam falsum est, cum ex Concilio Florentino habeamus, formam qua hoc Sacramentum conficitur, esse verba Salvatoris, hæc autem verba non erant prolata à Christo. Nec etiam sunt necessaria ut conditio, ad hoc ut Sacerdos loquatur nomine Christi; ipso facto enim, quod habeat Sacerdos hanc sibi potestatem collatam à Christo, & intendens consecrare proferat hæc verba, *Hoc est corpus meum*, loquitur in personâ Christi.

VIII. *Maldè dicunt
plurimi Græ-
corum, conse-
crationem
non perfici
per illa ver-
ba, Hoc est
corpus
meum.* Deinde falsum est quod asserunt plurimi Græcorum, nempe non perfici consecrationem per illa verba, *Hoc est corpus meum*, sed per alia sequentia, per preces scilicet aliquas, quibus orat Sacerdos, ut panis & vinum convertantur in corpus & sanguinem Christi. Sed contra hoc est, nam inprimis statim post pronationem horum verborum Sacerdos & ipse adorat hostiam, & populo adorandum exhibet, quod idem etiam fit de sanguine. Contra secundò, nam ut Concilium Florentinum docet, forma hujus Sacramenti sunt verba Salvatoris, quibus hoc Sacramentum confecit: quod etiam habetur in Tridentino sessione decima-tertia, capite tertio & quarto, passimque affirmant Patres, verba quibus Sacerdotes confi-

ciunt hoc Sacramentum esse eadem quibus illud confecit Christus, quorum auctoritates videri poterunt apud Suarium disp. 58. sect. 4. & hæc doctrina est de Fide: Probatumque ulterius, ex doctrinâ Concilii ibidem traditâ, nam statim ac Christus dixit, hoc esse corpus suum aut sanguinem, fuit verum quod dixit, & consequenter perfecta consecratio, unde verba illa, *Hoc facite in meam commemorationem*, & alia, supponunt mysterium jam perfectum.

Unde interrogati à Latinis Græci in Concilio Florentino sessione ultimâ, cur post Dominica verba, hac utantur oratione, *Et fac panem quidem hunc honorabile corpus Christi tui, quod autem in calice isto est, honorabilem sanguinem Christi tui, ea sancto tuo Spiritu transmutante:* responderunt se firmiter credere verbis Dominicis Sacramentum fieri, sed sicut Latini confecto Sacramento subjiciunt hanc orationem: *tube hæc perferri per manus Sancti Angeli tui, &c.* ita similiter Græcos oratione illâ uti, non ut panis & vinum convertantur in corpus & sanguinem Christi, sed ut Sacramentum per priora verba confectum, per orationem hanc utile animabus nostris fiat in remissionem peccatorum.

Ad illud quod asserri posset pro sententia Græcorum, nempe, in nonnullis Liturgiis, ut Sancti Jacobi, Marci, Chrysoctomi & Basilii subijci preces, quibus petitur ut hoc Sacramentum conficiatur, varias responsiones affert Suarez, una esse potest, per orationem illam peti, non ut Christus in Sacramentum veniat, sed ut ibi permaneat, non quòd dubitetur an Christus sub speciebus illis permanens sit, sed ad affectum declarandum, ut Sancti Patres petebant Incarnationem, non quòd de illâ dubitabant, sed ut desiderium exprimerent; sicut etiam Ecclesia ante consecrationem orat, ut fiat corpus Christi, & ut illa oblatio *Benedicta, adscripta, &c.* habeatur, de qua tamen re non dubitat, sed hoc facit, tum ut affectum suum explicet, tum ut Deum auctorem miri illius operis fateatur. Imò Christus ipse Marci cap. 5. mulieri quam sanaverat dixit, *Vade in pace, & esto sana à plagâ tuâ.*

Secunda responsio, & probabilior ab illo allata est, per orationem illam non postulari ut fiat corpus Christi in se, sed nobis, nempe ut nobis fiat Sacramentum & gratiam conferat, & peccatorum remissionem. Hoc primò suadetur ex applicatione Patrum Græcorum in Concilio Florentino supra relatâ. Deinde Sanctus Jacobus, Sanctus Basilius, Sanctus Clemens, & alii in illâ oratione petunt, ut Deus ibi ostendat corpus Christi, nempe per effectus. Tertio dici hoc debet ob communem praxim Latinæ Ecclesiæ, quæ statim post verba Christi, Sacramentum populo adorandum proponit: imò & in Liturgiâ sancti Basilii & S. Chrysoctomi, statim post verba illa, *Hoc est corpus meum*, ostendebatur hostia populo, qui confestim respondebat *Amen*, veluti rei jam factæ consentiens: nam ut rectè Sanctus Leo ad rem hanc alludens ait Sermone sexto de jejuniis septimi mensis, frustra ab illis responderet *Amen*, qui non credunt adesse verè corpus & sanguinem Domini. Præterea in Misa Æthiopum, post illa verba, *Hoc est corpus meum* prolata, subijciebat illico populus, *Amen, Amen, Amen, Credimus & confidimus, Te laudamus Deus noster, hoc verè corpus tuum est.* Quæ omnia suadent orationem illam Græcorum non esse additam quasi quid necessarium ad consecrationem, sed modo tantum jam dicto.

IX. *Quid ad ex-
postulatio-
nem quan-
dam cum
Græcis in
Concilio Flo-
rentino hæc
de re à La-
tinis factam,
Græci respon-
derint.*

X. *Quid ad ea
quæ in qui-
busdam Li-
turgiis circa
hoc habentur,
sicut respon-
dendum.*

XI. *Secundò di-
ci potest, po-
tere illic Ec-
clesiam ut
corpus &
sanguis Chri-
sti fiant Sa-
cramentum,
non in se,
sed nobis.*

XII. Quare nonnulli ex SS. Patribus affirmant consecrationem fieri benedictione & oratione.

XIII. Quo pacto S. Basilius in sua Liturgia post verba nostra consecrationis, orat ut super materiam iam consecratam veniat Spiritus Sanctus, & panem faciat corpus Christi.

Quod vero aliqui ex Sanctis Patribus dicant consecrationem benedictione & oratione fieri, vel ideo est quia consecrationem ipsam, orationem quandam esse existimabant, vel quia ad totam Missam respiciebant, quæ ratione diversarum precum, quas in eâ recitat Sacerdos, rectè dicitur oratio & benedictio.

Nec etiam obstat, quod Sanctus Basilius in sua Liturgia post verba nostra consecrationis posita, vocet materiam oblatam antitypon, seu figuram corporis Christi, & deinde orat ut super eam veniat Spiritus sanctus, & panem faciat corpus Christi: hoc, inquam, non obstat, solum enim hoc facit per recapitulationem quandam eorum, quæ in sacro usque ad illud gesta sunt, ut bene Coninck quæst. 78. artic. primo, dub. primo, num. nono, nam initio istarum precum dicit Sacerdos se ad altare accedere quasi iam Sacrificium inchoaturus, deinde orat ut veniat Spiritus sanctus super typum illum, & faciat corpus Christi, ubi licet post consecrationem loquatur, repræsentat tamen materiam oblatam tanquam ante consecrationem, sicut se repræsentabat quasi iam Sacrum inciperet, cum tamen jam mediâ ex parte sit perfectum, & ante has preces dixerit Diaconus ibi esse Eucharistiam. Unde sequentes preces repræsentativè solum dicuntur & ad ostendendum Spiritum sanctum esse mirabilis hujus mysterii auctorem, ut supra dictum est, vel petunt ut nobis fiat corpus Christi, & Sacramentum per veram gratiæ collationem, ut supra dictum est.

SECTIO SECUNDA.

Vtrum Verba consecrationis proferantur à Sacerdote recitativè, An significativè.

I. Quidam hæc verba proferri aium tantum recitativè.

TRIPLEX hac in re est opinio: Innocentius enim, Durandus, Ockam, Catharinus, & alii dicunt verba consecrationis à Sacerdote proferri tantum recitativè. Marfilus, Gabriel & alii, quibus subscribit Vasquez disp. 200. cap. 2. tantum significativè. Sotus, Suarez disp. 58. sect. quartâ, Bellarminus lib. quarto de Eucharistia, cap. decimo-quarto, Coninck quæst. 78. artic. tertio, dub. primo, num. 20. Tannerus & alii dicunt hæc verba, & recitativè & significativè proferri.

II. Quid sit verba aliqua proferri recitativè.

Notandum, recitativè aliquid proferri perinde esse atque narrari historicè tanquam quid dictum vel factum ab alio. Unde qui refert verba alterius, quantumcunque illa falsa sint, non tamen mentitur, quia ille ea non loquitur in propria personâ, sed tantum recenset, ut ab alio dicta, sicque verè refert mendacia alterius. Significativè vero tunc verba proferuntur, quando ipse loquens per ea aliquid intendit ex personâ vel propriâ quam sustinet, vel alienâ innuere, ita ut ipse mentiatur si res sic se non habeat sicut dicit.

III. Nulla est repugnantiâ, ut quis verba aliqua recitativè proferat, & significativè.

Dico primò: nullam esse repugnantiâ quicquid contendit Cathetinus & Vasquez citatus, quo minùs eadem verba & recitativè proferantur, & significativè, nam ut optimè declarat Suarez sectione quartâ, sine, nil vetat ut quis simul reciterat, quo pacto docuit nos Christus orare, jubens ut dicamus Pater noster, &c. & orationem illam referendo, per eandem orationem oret,

ergo & proferendo verba consecrationis poterit eadem operâ intendere consecrare & significare id quod refert factum à Christo, quod eo minùs difficile est, cum Sacerdos in hoc ministerio gerat personam Christi.

Dico secundò: Verba consecrationis pronunciantur à Sacerdote recitativè, ita Suarez citatus, Bellarminus, Tannerus, Coninck, & omnes, qui & significativè & recitativè ea proferri asserunt cõtra Vasquez & paucos alios. Probatur assertio: Sacerdos enim ita proferit verba consecrationis, ut intendat referre quid Christus dixerit, & fecerit, ut constat ex iis quæ formæ consecrationis in canone præmittuntur, Qui pridie quàm pateretur accepit panem in sanctas ac venerabiles manus suas; item tibi gratias agens, benedixit, fregit, dedit, Discipulis suis dicens, Accipite & comedite, Hoc est enim corpus meum; ubi sicut prioribus verbis refert Sacerdos facta Christi, ita posterioribus refert ipsius dicta; eodem enim tenore verborum referuntur utraque, nec ulla ratio, nisi petatur principium, assignari potest, cur non eodem modo procedat in utrisque referendis. Confirmatur: nam aliqua saltem verba Christi proferit Sacerdos recitativè tantum & materialiter, ut particulam enim, accipite, & comedite, &c. ergo & formam consecrationis eodem modo proferre poterit, & proferit.

IV. Verba consecrationis proferuntur à Sacerdote recitativè.

Dico tertio: Verba consecrationis non recitativè tantum & materialiter, sed etiam significativè & formaliter à Sacerdote in Missâ proferuntur: ita Auctores supra citati pro tertiâ sententiâ. Probatur Conclusio, nam, ut docet Concilium Florentinum in decreto ad Armenos §. Tertium est Eucharistia Sacramentum, Sacerdos in personâ Christi loquens, hoc conficit Sacramentum; ergo non merè historicè refert verba Christi; sic enim non magis in personâ illius loqueretur Sacerdos, quàm quivis alius, qui dictum aliquid Christi, vel alterius referret. Confirmatur: Sacerdos enim ut consecret, debet verba ad hunc panem præsentem applicare, & illum, secundum aliquid saltem illius, per particulam Hoc demonstrare; ergo particula illa debet sumi significativè, & non merè narrative.

V. Verba consecrationis etiam proferuntur significativè.

Hinc infero primò: Etsi omnia alia verba quæ in canone Missæ, formæ consecrationis adjunguntur, quibus significat se referre verba Christi, omittantur, & illa solum verba, quæ à Christo dicta sunt, à Sacerdote cum intentione consecrandi proferantur, validam fore consecrationem.

VI. Si hæc sola verba, Hoc est corpus meum, alius omnibus emissis, debent proferantur, valida est consecratio.

Infero secundò: Illa sola verba esse de essentiâ formæ, & consequenter ad consecrationem validè faciendam necessaria, quæ effectum consecrationis significant: unde licet omnia alia, quamvis prolata à Christo, omittentur, præter isthæc verba, Hoc est Corpus meum, Hic est sanguis meus, vel calix sanguinis mei, perficeretur validè consecratio, etsi grave sacrilegium admitteret, quisquis hoc modo consecraret.

VII. Graviter tamen peccaret, quisquis hoc modo consecraret.

Hæc itaque verba, Accipite & comedite, seu bibite, particula enim, &c. non sunt necessaria ad consecrationem. Nec etiam illa verba formæ consecrationis sanguinis, qui pro vobis effundetur, seu effunditur juxta lectionem græcam, sunt de essentiâ formæ; primo quia hic sequeretur etiam illa verba, quod pro vobis tradetur, esse de essentiâ formæ, cum iis Græci utantur. Deinde multæ liturgiæ, ut Sancti Jacobi, Marci, Chrysofomi, Basilii, Æthiopum, verba illa in consecratione Calicis

VIII. Declaratur quomodo particula quædam pronunciantur solita etiam consecrationem, non solum de illius essentiâ.